

Arnold Karskens

Reizen langs de frontlijn

Een overlevingshandboek voor journalisten,
hulpverleners en avonturiers

Meulenhoff Amsterdam

Sluiten en evacueren

Ambassadeur Koos van Dam was diplomaat op diverse moeilijke posten, waaronder Beiroet en Bagdad. Zijn belangrijkste conclusies:

'Crisissituaties zijn uniek. Vaste regels zijn er niet, maar voor het vinden van oplossingen helpt ervaring.'

En: 'Als de nood aan de man is dient de ambassadeur of tijdelijk zaakgelastigde in het oorlogsgebied zelf de verantwoordelijkheid te nemen. Een 'goede' beslissing wordt achteraf in principe altijd vanuit Den Haag gebillijkt, een 'slechte' niet.'

Tijdens de Israëliëse invasie in Libanon dusdanig dat Van Dam op 9 juni van dat jaar via de Libanese media en Radio Nederland Wereldomroep het volgende evacuatieadvies aan alle Nederlanders in Libanon deed uitgaan. Een affaire die iedere Nederlander in een conflictueus land kan meemaken:

'In verband met de huidige situatie in Libanon adviseert de Nederlandse ambassade alle Nederlanders in West-Beiroet die aldaar niet strikt noodzakelijk aanwezig behoeven te zijn, zo mogelijk uit te wijken naar Oost-Beiroet, dan wel via Oost-Beiroet naar andere thans als veiliger geldende oorden, zulks op eigen verantwoordelijkheid, waarbij dient te worden aangetekend dat hier slechts sprake is van een vrijblijvend advies.'

Van Dam: 'Zelf bleef ik na deze bekendmaking nog ruim twee weken met een *skeleton staff* achter in de ambassade in West-Beiroet, om er de resterende Nederlanders te kunnen helpen en om uit de eerste hand over de ontwikkelingen te kunnen blijven rapporteren aan het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. De gevaarlijkste ontwikkeling kwam voor mij toen de wijk waarin ik in West-Beiroet woonde op 24 juni 1982 door zware Israëliëse bombardementen werd getroffen en mijn huis door enkele voltreffers van Israëliëse kanonneerboten werd doorzeefd en zwaar beschadigd.

Nu ik bijna twintig jaar later deze situatie nog eens de revue laat passeren, denk ik dat ik de ambassade – met goedkeuring van het ministerie van Buitenlandse Zaken – waarschijnlijk al zou hebben kun-

nen sluiten kort nadat ik de andere Nederlanders het advies had gegeven om te vertrekken omdat het te gevaarlijk was geworden. Waarom zou men immers zijn leven en dat van zijn collega's nog langer onnodig riskeren nadat aan alle Nederlanders het advies was gegeven om te vertrekken en zij daartoe ruimschoots de gelegenheid hadden gehad?'

Een ambassade in een oorlogssituatie te vroeg sluiten is volgens Van Dam ook verkeerd. Men dient zo lang mogelijk te blijven om landgenoten te kunnen helpen evacueren of om hen anderszins bij te staan. Bovendien moet men het goede voorbeeld geven, door als een soort kapitein op het schip pas te vertrekken nadat alle andere Nederlanders daartoe ruimschoots de gelegenheid hebben gehad.

Van Dam: 'Tijdens de Golfcrisis van 1990-1991, was ik ambassadeur in Bagdad. Op 15 januari 1991 zou de deadline verstrijken waarbinnen de Iraakse bezettingstroepen zich uit Koeweit zouden terugtrekken en een oorlog dreigde.

De eerder gegijzelde Nederlanders, die door de Nederlandse ambassade in Bagdad waren bijgestaan vanaf het eerste moment van de Iraakse bezetting van Koeweit op 2 augustus 1990, en wier "vrijlating" vier maanden later op 6 december 1990 was afgekondigd, hadden reeds alle tijd gehad om het land te verlaten. Er bevonden zich begin januari 1991 geen Nederlanders meer in Irak of Koeweit die daar niet strikt noodzakelijk moesten zijn; degenen die wel waren achtergebleven deden dat geheel uit vrije wil. Dus de ambassade kon in de eerste helft van januari 1991 met gerust hart "tijdelijk" worden gesloten.'

ARNOLDS TIP

Je wordt uitgenodigd voor een spel poker, blackjack of een ander gokspel, en men verzekert je dat je een onervaren speler tegenover je krijgt, zodat je hoog kunt inzetten. De eerste rondjes win je inderdaad, maar je eindigt blut. Hebzucht wordt gestraft. Rijk worden zonder er iets voor te hoeven doen is een illusie.

De uitgever erkent geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot de inhoud van deze uitgave en de gevolgen van gedragingen en handelingen die op de inhoud zijn gebaseerd.

Copyright © 2002 Arnold Karskens en J.M. Meulenhoff bv, Amsterdam

Omslagfoto Taro Konishi

Vormgeving omslag Zeno

Vormgeving binnenwerk Elgraphic+DTQP

Foto achterzijde omslag Chris van Houts

Foto's binnenwerk tenzij anders aangegeven Arnold Karskens

Meulenhoff Editie 1970

www.meulenhoff.nl

ISBN 90 290 7147 8 / NUR 500, 813